

RECENSION

Déborah François

Originaltitel La tourneuse de pages
Svensk titel En studie i hämnd
Regi Denis Dercourt
Producent Michel Saint-Jean
Manus Denis Dercourt, Jacques Sotty
Foto Jérôme Peyrebrune
Roller Catherine Frot, Déborah François, Pascal Greggory, Clotilde Mollet, Xavier de Guillebon, Christine Citti, Jacques Bonnaffé, Julie Richalet, Antoine Martyniow, Martine Chevallier m fl
Frankrike 2006
Längd i tid 1 tim 21 min
Censur från 7 år
Distributör Triangelfilm AB

En studie i hämnd

Om blickar kunde döda. Hämnd är en rätt som bäst serveras kall. Skrattar bäst som skrattar sist. Ja, det är en del ordstäv som kommer till en när man ser Dercourts på ytan så stillsamma psykologiska thriller. Slaktarens tioåriga dotter Mélanie är ett mycket begåvat pianistämne. När så lilla Mélanie genomför ett mycket viktigt prov inför en jury som leds av den uppburna koncertpianisten Ariane, tar sig Ariane tid att skriva en autograf till en beundrare. Detta stör Mélanie så pass att hennes uppspelning misslyckas. Mélanies och Arianes blickar möts efteråt och en kall låga i Mélanies ögon tänds som sedan inte släcks. Tio år senare arbetar Mélanie som sekreterare på en advokatbyrå. Hennes arbetsgivare, den rike advokaten Jean, råkar vara gift med Ariane. Mélanie lyckas få uppdraget att passa Jeans och Arianes son Tristan under höstlovet. Bingo för Mélanie och hämnden kan börja. Resten av dramat tar mestadels plats i den slottsliknande herrgård som Ariane och hennes familj bor.

Ariane visar sig vara överkänslig efter en bilolycka och har drabbats av svårartad rampfeber. Mélanie vinner hennes förtroende genom att visa att hon kan läsa noter och kan därför fungera som notbladsvändare (vilket originaltiteln syftar på). Men Mélanies betydelse växer mer än så. Ariane blir beroende av hennes lugnande inverkan och efter en lyckad och viktig spelning har Mélanie henne i sitt garn. Ariane kan nu inte tänka sig att alls spela offentligt utan att Mélanie sitter vid hennes sida vänder notbladen. Mélanie (distinkt spelad av Déborah François) sätter sakta och obevekligt igång sin hämnd.

Hon lurar den pianobegåvade sonen i huset att spela fel förstör därigenom hans framtid som pianist. Hon överger Ariane i ett kritiskt ögonblick under en spelning vilket får återverkningar på trion hon spelar med. Hon sätter en tafsande cellist bokstavligen på plats genom att nagla fast ena foten i golvet med det spetsiga cellostödet. Men det är ingen berättelse som dryper av blod. Spänningen ligger under ytan och den kylige och inom sig rasande Mélanie skrider till verket med sval säkerhet. Det är som om hennes raseri gör att hon undviker hämndens alla fallgropar och håller sig kall till det bittra slutet.

Det är en spännande berättelse som dock lider av en sorts förut-sägbarhet. Inte för att man direkt kan se exakt vad som kommer att ske tio minuter framåt, men att det som ändå sker inte förvånar. Det är ganska mycket i Mélanies hämndplan som måste klaffa om den ska falla väl ut och mot slutet spelar allt henne i händerna på ett lite för lättvindligt sätt. Visserligen finns det stunder av en sorts ömhet mellan de två kvinnorna där man känner en ambivalens i Mélanies känslor för Ariane. I en annan värld, utanför Mélanies enögda hämndsfär, så skulle hon kunna få en riktig vän, som hon skulle kunna dra nytta av. Det är inte bara Ariane som dras ned i hämndens virvlar, utan Mélanie skjuter sig själv i foten i och med sin envetenhet. Det är plågsamt att se. Man hoppas under berättelsens gång att Mélanie ska slappna av och se saker och ting i ett mildare ljus, att lätta på sin inkapslande isighet. Men icke. Hon är fast i sig själv, i sin hämnd. Det finns något av den gamle mästaren Chabrol här i det effektiva utnyttjandet av tystnader. Det är som om Mélanie suger åt sig alla ljud, allt tal i sitt intensiva betraktande av den familj hon tänker krossa. Det är styvt gjort av regissören Dercourt. Här finns också en inbäddad klasskritik. Mélanie kommer från lägre medelklass och Arianes familj tillhör en stabil överklass. Avstampen från sin klass till något bättre var ju just det pianoprov Mélanie misslyckades med. Detta lyckas Dercourt subtilt beskriva. Dercourt är själv professionell musiker och med den vetskapen ser man hur han, liksom ett stycke klassisk musik, håller denna ruskiga hämndhistoria i strama tyglar för att mot slutet låta den stegra i ett mildt och förödande crescendo.

Krister Bergman